

A lábatlan lábazatok

Egyre többször mondják, emberemlékezet óta nem volt ilyen idő, mint az idei. Tódtítás szokott lenni a szavakban, mert egyrészt embere válogatja az emberemlékezetet, másrészt pedig volt. A negyvenes évek legelején. A mi vidékünkön mindenképpen. Negyvenegyben talán, vagy negyvenkettőben? A „nagy vízességben” – így emlegetik az idősebbek. Amikor a szülő hártájában – sorközében – is lehett halat fogni. Pedig a homok akkor is nyakalta a vizet.

Abban persze igaza lehet mindenkinek, régen nem volt olyan fí-téletidő, hogy a földgolyón körbefutva, bizonyos szélességi fokok között szinte mindenütt szakad az eső. Semmi patakok nőnek egyik percről a másikra hatalmasra, elmosnak mindent, házakat döntenek össze, állatokat pusztítanak, utakat és vasutakat rombolnak. Lefekszik valaki este, és arra ébred, hogy a pöcegödör leve is beúszott az ágya alá.

Óriási a kár. Osztani-szorozni ugyan lehet, biztosan ki is számítják, hány milliárd úszik el félórák alatt, de ez csak a mérhető rész. Aki egy keserves élet gürcölésével építette meg otthonát, és volt, nincs, annak a fájdalomra orvosság sincsen. A mocskot el lehet takarítani, a fertőzet fertőtleníthető, de a lelkekbe harap bele a felhőszakadás. Van arra gyógyszer?

A „nagy vízesség” előtt némely házaknak alapjuk se nagyon volt. Ledöngölték a földet, és máris rakták rá a vályogot. Kitűnő a vályog, százötven év múlva is ház a ház, amíg víz nem éri. Olyan lesz tőle, mint a szappan. Csúszik. Dől a fal. Tanultak a régiek, kezdték észrevenni megint a domborzati viszonyokat, és alátápták azokat a házakat, amelyeket kegyeskedett meghagyni a pusztítás. Téglalábazatot építettek az újak alá.

Okos embernek egy katasztrófa olyan, mint a pofon. Egy életre egy is elég.

Emlékeznek még a típusházakra? A sáttortetősökre például? Batonyától Nemesmedvesig ugyanazok készültek, iszonyatos egyhangúságot vittek bele az épített világba. De azoknak legalább lépcsőik vannak. Négy, öt vagy hat is. Ahol lehetett, pincét is raktak alá, vagy szuterént, de az biztos, az emberi szállás a fölsőbb körben kezdődik. Annyira belevertük a sárga földbe a típusházakat, észre se vesszük, hogy most is vannak olyanok.

Az egész országban hódít az a lapos építmény, amelyiknek talán Amerikában lehnék meg a kaptafáját. Nem akarom azt mondani, hogy ami onnan jön, az mind pusztítás, akár a krumplibogár, a szővőlepke, a parlagfű vagy a dohány, mert onnan jött a krumpli is, a kukorica is, meg a paprika is, de ha a szikár szárazságra termett házakat elkezdjük oda rakni, ahol időnként kiönti az eső az embereket, mit az ürgét, akkor fejünkben is kimarad néhány lépcső. Van ugyan úsztatott betonból alapja ezeknek is, de a soros téglamagasságában mindjárt ott a küszöb. Hogy öregkorunkban ne szenvedjünk a lépcsőtől?

Mérnök tervezi ezeket a házakat is, tudnia kell, hogy nálunk időnként eső is szokott lenni, hatalmas mennyiségben. Mérnök engedélyezi az építést is, neki is tudnia kell. Mégse tudnák?

Sok-sok millióba kerül ma egy új családi ház. Ha nekem annyi pénzem lenne, azt az öt lépcsőt még rááldoznám. Sérteni senkit nem akarok, de mintha igaza lenne annak, aki szerint nálunk a lábatlan lábazatok leginkább eszetlen fejekben születnek. Hajszállra olyan, mint a diktált divat: sülyedő talajon a toronyház.

H. D.

Ökumenikus biblikuskonferencia Szegeden Szenvedéstörténet

A Szegedi Hittudományi Főiskola Biblikus Tanszéke Szenvedéstörténet címmel rendez meg szeptember 4-7 között a 16. nemzetközi ökumenikus biblikuskonferenciát.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A biblikuskonferencia védnökei Gyulay Endre megyés püspök, és Jakubinyi György gyulafehérvári érsek. A konferenciának három kiemelt előadója van. Joachim Gnllka müncheni professzor, aki a közelimban kapott Stephanus-díjat, és a konferencia lelkes támogatói közé tartozik régóta, előadásának témája: „Jézus perének történeti háttéréről tart igen érdekes előadást”. Ulrich Luz berni professzor, aki a Károlyi Gáspár Református Egyetem díszdoktora és SNTS volt elnöke, a Gregoriana Egyetem vendégprofesszora. Előadásának címe: „Júdás bűne mint egzézisztörténeti és teológiai hermeneutikai probléma”. Rózsa Huba PPKE teológiai fakultása volt dékánja, aki idén ünnepelte 60. születésnapját, előadásának címe: A Zsoltárok és prófétai szövegek érte lmezései a szenvedéstörténetben. Előadó lesz még Gyürkí László Győről, Sulyok Elemér Pannonhalmáról, Kocsi Imre Egerből, Kocsi György Veszprémből, Peres Imre református teológus Komáromból. Mivel a konferencia egyetemi szorgalmi időre esik, ezért a konferencián részt vesznek az SZHF nappali szakos

növendékei is, az előadások egyben egyetemi díszelőadásoknak számítanak.

Gyulay Endre megyés püspök a konferencián a kiemelt vendégeknek Gellért-érmet és Szent Gellért püspöknek A De-liberatio című magyar-latin művét ajándékozza. Azért ezt, mert ez az első Magyarországon írt exegetikai mű, Dániel próféta könyvében található: Három ifjú a tüzes kemencében című himnuszhoz készült allegorikus biblimagyarázat, melyet a szent szerző 1046-ban feltehetően Ős-Csanádon, a szeged-csanádi egyházmegye korábbi székhelyén írt. A konferenciára jelenik meg egy tanulmánykötet a Biblia különböző exegetikai módszereiről, mely bemutatja a zsidó narratív egzézisztól a feminista egzézisig a legfontosabb szöveg-magyarázó módszereket. Ebben a kötetben jelenik meg Jakubinyi érsek tanulmánya is a Szentírás és a katolikus tanítóhivatal címmel.

A konferencia 16 év óta először semmilyen támogatást nem kapott, hanem magánszemélyek, Gyulay Endre megyés püspök, és az SZHF, valamint a testvéregyházak vállalták a költségeit. A konferencia külső vendégei Erdélyből, Szerbiából és a Kárpát-medence szórányban lévő teológiai fakultásairól és plébániáiról érkeznek. A konferencia előadásaiából várhatóan kötetet jelentetnek meg. (Rendezvényfel-lőlös: Benyik György benyik@te-hol.u-szeged.hu)

Régi motoros vezeti a veterán repülőket

Koronások, csillagosok

Ha én ezt a klubban elmesélem... A szegedi veterán repülősök rendszeresen összejárnak

Fotó: Gyenes Kálmán

Ma is aktívan foglalkoznak a repüléssel a szegedi veteránok, akiknek egy része a háború előtt, alatt és után is gépre szállt, ejtőernyőzött vagy sárkányrepülőzött. Az egykor motorsporttal is foglalkozó elnök nem nézi jó szemmel a légierő leépítését, de a szegedi reptér fejlődésének örül.

A nyolcvanas évek legelején összegyűlt egy kisebb, de nagyon összetartó baráti kör: tagjai nemcsak abban hasonlítanak egymásra, hogy manapság sokan közülük a kilencedik ikszben járnak, hanem abban is, hogy mindannyian a repülés szerelmesei. A repülés szelleme pedig frissen tartja az embert: ezt bizonyítja legidősebb tagjuk, Papp Jani bácsi kilencvenöt éve is. Bácsit frunk, noha Baranyi György, a Magyar Veteránrepülő-szövetség szegedi, Vitéz Csapó Béla nevét viselő egyesületének elnöke is hetven közelében jár, ő azonban mégis így említi az idős tisztet.

A szervezet annak idején egy szamizdatként hazakerült kanadai magyar repülős újság cikkeinek hatására alakult azért, hogy az egykori szegedi és – a háború alatt katonai reptérként szolgáló – algyői pilótákat összegyűjtse. Sajnos akkoriban már sokan nem él-

tek az „oldtájmer” repülősök közül, sikerült azonban így is ötvenet-hatvanat megtalálni. Mint Baranyi György elmondta, vannak közöttük „koronás” és „csillagos” pilóták is, ami a múlt rendszerek legfőbb szimbólumaira utal. Ő maga sajnos nem jutott be a repülőtiszt főiskolára, mert lebukott, amikor aláhamisította szintén pilóta apja beleegyező nyilatkozatát – mint annak idején sokan mások. A repülésről azonban nem tudott lemondani, így állandóan az algyői és szegedi reptéren sertepertélt, míg végül beállt ejtőernyősnek. Ezt a veszélyes elfoglaltságot 1953-ig űzte, miközben a motorsportba is beleszeretett, s végül abban lett igazán profi.

A vezető büszkén jelentette ki, hogy megelőzték korukat: mire a fővárosi veteránok egyesületbe tömörültek, addigra ők már öt-hat éves találkozózn is túl voltak. Ezeken a nagyobb összejöveteleken gyakran látogatnak el egy-egy repülőnapra, vagy a közeli repterekre – vágyakozni. – A sőhajtozáson kívül nemigen van másra lehetőség: néha egy-egy pilótában megmozdul az érzés, hogy egyszer ő is lesz idős, akkor potyautasként fölvisznek bennünket – mondja szomorkodva Baranyi. A „hétköznapi” gyűlések kezdetén mindig egyperces némasággal emlékeznek eltávozott

bajtársaikra – sajnos mostanában egyre többre –, majd „szakmai fórum” keretében ábeszéli a legújabb repülés fejlesztéseket szakfolyóiratok és filmek segítségével. A szegedi reptér „feltámadásának” is örülnek, noha kritikával is illetik: kár, hogy a pályát nem lehetett megnyújtani.

Bár a politizálás alapszabályban tiltott dolog, felháborodását és keserűségét mégsem tudja elhallgatni amiatt, hogy egyre fogy a magyar légierő, és „leépítik” a legjobb pilótákat. Pedig – mint vallja – a legdrágább és legjobb fegyver egy első osztályú vadászpilóta.

T. R.

CSASZI ÉS VACC

A nyolcvanöt éves klubtag, Dóme Béla bácsi egy gyorsbombázó században szolgált a háború alatt, így érte a hadifogság is. Szerencséjére az amerikaiaknak adta meg magát, így a gulág helyett sielni is mehetett Ausztriában. Az órákat és gyűrűket azonban az amerikai katonák is előszerezettel gyűjtötték, nemcsak az oroszok. Egy spontán szökési kísérlet után végül úgy sikerült hazakerülnie, hogy az amerikaiaknak elfogyott az utánpótlása, így nem tudták etetni a hadifoglyokat, és elengedték őket.

A fiatalok újra és újra fölfedezik maguknak Csáth Géza életművét

Irodalom és média kapcsolata

Emléktáblát kap hamarosan a tragikus sorsú író, Csáth Géza, s a kezdeményezést Szajbély Mihály is támogatja. A neves szegedi irodalomtörténész szerint Csáth novellái szinte mindenkit megszólítanak, ez sikerének magyarázata. A Csáth-monográfiát publikáló kutató a szegedi média tanszék vezetője – új képzési szakirányt is ígért jövőre.

Szajbély Mihály: A kommunikációképzés az egyik legéletképe-sebb a bölcsészkaron

Fotó: Karnok Csaba

gének megtörése főként a fiatalabb generáció problémáihhoz áll közel, akik újra és újra fölfedezik maguknak. A Csáth-életmű ezért nem csupán formálisan része az irodalmi köztudatnak, ha-

Csáth-életmű lassan teljesen fel-dolgozottá válik, így ő manapság mással foglalkozik: a hazai literatúra egyik legeredményesebb írójáról, Jókai Mórról tervez könyvet írni, nemrégiben pedig megjelentette a 19. századi magyar irodalom és a korabeli nemzettudat összefüggéseit taglaló munkáját. Eddigi munkáinak elismeréseképpen októbertől a berlini egyetemen is tanít, amellet, hogy a szegedi médiatudományi tanszék vezetői feladatait ellátja.

Ez utóbbit szívesen teszi, hiszen irodalmi és médiatudományi kutatásai szervesen összefü-genek, de a kommunikációképzést egyébként is az egyik legéletképe-sebbnek látja a bölcsész szakok között. A sokoldalúan hasznosítható és a bolognai folyamatnak megfelelő 3+2 éves – alap-és mesterfokú – képzést azon kevés humán tudományos szak közé sorolja, amit nem kellett kényszeredetten beletuszkolni az új struktúrába: az első három év erősen gyakorlatorientált, a második kettő pedig az elméletet helyezi előtérbe. 2006-tól a már bevett szakirányok mellett megjelenik majd a nemzetközi kommunikáció is, ahonnan turisztikai szakemberek, kultúrközi kapcsolatoknak eredményesen ápoló és elemző szakemberek léphetnek majd a munkaerőpiac-ra.

TOMBÁ CZ RÓBERT